

Het doel van dit policy breakfast was beleidsmakers, stakeholders en Tweede Kamerleden inzicht bieden in het belang van werk bij een chronische aandoening in het algemeen, en meer specifiek bij spier- en gewrichtsaandoeningen (MSD¹). Met een focus op mogelijkheden voor werkbehoud.

De kernpunten van de sessie:

- Veel werknemers met MSD vinden werk een belangrijke sociale rol;
- Werkgevers weten vaak niet hoe te handelen bij een chronische aandoening om werkuitval te voorkomen;
- Steeds meer behandelaars willen met het thema werk aan de slag, maar weten niet hoe;
- De checklisten Fit for Work bieden werknemers, werkgevers, zorg- en hulpverleners handvatten om aandacht voor werk en werkbehoud bij MSD mogelijk te maken;
- Er zijn veel initiatieven op het gebied van werken met een chronische aandoening. Er van uitgaande dat 80% van de maatregelen geldt voor alle chronische aandoeningen en 20% ziektespecifiek is, zit er veel overlap in aanpak;
- Op basis van deze 80-20 regel en van het gegeven dat een derde van de werknemers klachten aan het houdings- en bewegingsapparaat heeft, bereik je met de uitgangspunten van Fit for Work circa 87% van de werkenden met een chronische aandoening.
- De aanpak van Fit for Work kan een voorbeeld zijn voor andere initiatieven gericht op werken met een chronische aandoening.

Fit for Work: werken met een aandoening kan

Het Fit for Work Nederland initiatief heeft meer aandacht voor werk bij spier- en gewrichtsaandoeningen tot doel. Met praktische ondersteuning in de vorm van checklisten en handreikingen voor werknemers, werkgevers, zorg- en hulpverleners om hier richting aan te geven. Een actief platform met vertegenwoordiging van relevante stakeholders geeft vorm aan het initiatief en draagt zorg voor implementatie van het gedachtegoed en bijbehorende materialen. Eén van de uitgangspunten van Fit for Work is dat goed werk, gezond is. Werken draagt bij aan welzijn, inkomen, maatschappelijke participatie, eigenwaarde en zingeving.

*'Bedrijven die investeren in inzetbaarheid hebben een concurrentievoordeel. Het loont op de lange termijn. Met de vergrijzing komen er meer klachten op de werkvloer. Een verstandig werkgever anticipeert hierop en elke gezonde werkgever investeert hierin. Ik zal het in ieder geval blijven vertellen',
Arno Rutte Tweede Kamerlid VVD woordvoerder Preventie*

¹ Ipv voluit spier- en gewrichtsaandoeningen gebruiken we de Engelstalige afkorting MSD, die staat voor Musculo Skeletal Diseases

Vroegdiagnose van belang

Marieke Scholte-Voshaar bestuurslid Stichting Tools en vertegenwoordiger Fit for Work Europe licht toe dat een vroege diagnose en inzicht in het verloop van de aandoening van belang is, voor zowel de patiënt als voor de werkgever: 'Met deze informatie kan het effect van de aandoening en de behandeling voor het werk en hoe hier mee om te gaan vorm krijgen'. Met als doel dat mensen zoveel als mogelijk aan het werk kunnen blijven. Want langdurig arbeidsuitval leidt tot inkomensverlies.

*'Reuma heeft naast een persoonlijke impact, een economische impact',
Marieke Scholte-Voshaar bestuurslid Stichting Tools en
vertegenwoordiger Fit for Work Europe*

Verandering in mindset bij specialisten

Op sociaal gebied neemt werk een belangrijke rol in. 'Uit recent onderzoek bij werknemers met Bechterew volgt dat veel werknemers het werk als zeer belangrijk ervaren', licht Annelies Boonen hoogleraar reumatologie UMC Maastricht toe. Ook specialisten geven dit aan: 97% van de reumatologen rekent werk tot de behandelprioriteiten. Dit volgt uit het Target@Work onderzoek, dat onderdeel is van Fit for Work. Dit beeld is beduidend anders dan voorheen. 'Hoewel artsen aandacht voor werk belangrijk vinden, weten ze niet hoe hier mee aan de slag te gaan. Ze zijn minder vertrouwd met het thema', aldus Annelies Boonen.

*'Artsen moeten meer verantwoordelijkheid nemen voor werk.
Dit is niet gebruikelijk',
Annelies Boonen hoogleraar reumatologie Maastricht*

Rol van specialist, huisarts en bedrijfsarts

Het belang dat patiënten hechten aan werk strookt vaak niet met hun arbeidsvermogen en hun arbeidsomstandigheden. 'Het is als arts nodig om vroeg in te spelen op de beperkingen, ook richting werk. Bedrijfsartsen kunnen dit doen, maar zijn vaak laat in het proces betrokken. De reumatoloog heeft eerder contact met de werknemer', concludeert Annelies Boonen. Hayo van der Brugge afdelingshoofd Gezond Werken ministerie van SZW vult aan: 'Op basis van het SER advies bekijken we nu de inrichting van de bedrijfsgezondheidszorg. Veel mensen gaan nu vooral naar de huisarts in plaats van naar de bedrijfsarts. Het idee vanuit de bedrijfsgezondheidszorg is om meer met de huisarts samen te werken'. Annelies Boonen beaamt het belang hiervan: 'Een bedrijfsarts bezoeken heeft iets 'officieels'. Dit kan opgelost worden in 'gewone' circuit rond de patiënt. Waarbij de specialist een veilige omgeving biedt'.

*'De twee werelden van bedrijfsgezondheidszorg en het medische circuit
meer bij elkaar brengen, dat is het streven.
Soms is snelle terugkeer naar hetzelfde werk niet het goede advies',
Hayo van der Brugge afdelingshoofd Gezond Werken*

Meer oog voor voorkomen van uitval, ook bij werkgevers

'Het contract van de werkgever met bedrijfsarts is vaak niet ingericht op voorkomen van uitval. Veelal komt een werknemer pas in contact met een bedrijfsarts in geval van ziekte', aldus Annelies Verkerk Vision at Work en bestuurslid NVBF. 'De bedrijfsfysiotherapeut kan daar een rol inspielen door de werkgever en de werknemer op de werkplek te begeleiden'.

Ook bij het aannemen en het behouden van mensen is er weinig aandacht voor werken met een chronische aandoening. Michel Edelaar manager Stichting Vroege Interventie Heliomare: 'Het voorkomen van arbeidsuitval vraagt samenwerking tussen partijen. Ik ken goede voorbeelden, zoals Tata Steel met 10.000 werknemers waar werkgever, Achmea, arbodienst en interventiepartijen samenwerken. En: het loont voor de werkgever. Wel hebben alle partijen de focus op arbeid nodig. De krachten moeten gebundeld zijn'. André Bieleman associate lector Arbeid & Gezondheid Saxion Hogescholen vult aan dat fysiotherapeuten en paramedici belangrijke intermediairs voor de werkgever zijn, en dat Saxion om die reden de checklisten Fit for Work inzet in de opleidingen.

Preventieve rol vanuit de overheid

De kosten van arbeidsongeschiktheid door reuma bedragen 15,8 miljard euro per jaar (TNO, 2010). Het gaat dan om productieverlies door ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid. 'Investeren in voorkomen van arbeidsuitval is nodig. Maar als een partij investeert in preventie, rendeert dat niet altijd voor diezelfde partij', licht Hayo van der Brugge ministerie van SZW toe. Arno Rutte Tweede Kamerlid VVD woordvoerder Preventie reageert: 'De revenuen liggen wél bij de werkgever. Bij de werkgever is het cirkeltje snel rond: als werkgever investeert in voorkomen van verzuim, heeft deze minder kosten'. Vanuit het Reumafonds signaleert manager patiëntenbelangen Sija de Jong dat preventie onder druk staat doordat bijvoorbeeld fysiotherapie niet langer opgenomen is in de basiszorgverzekering. Bij het meldpunt fysio van het Reumafonds komen meldingen binnen van mensen die daardoor verzwakt zijn. Ook zodanig verzwakt dat werken niet meer mogelijk is.

Preventieve aandacht kan ook vanuit bestaande structuren. Cilia Kleijwegt senior beleidsmedewerker Ministerie VWS Directie Publieke Gezondheid vertelt over de ontwikkeling van een zorgmodule arbeid voor chronisch zieken als onderdeel van de zorgstandaarden. Veldpartijen stellen deze arbeidsmodule op. De ministeries van SZW en VWS financieren de ontwikkeling. Ze benadrukt het belang van het bundelen van werkgerelateerde initiatieven voor meer chronische aandoeningen, zoals binnen de zorgmodule arbeid gebeurt.

*'Wij proberen het een niveau hoger te tillen. Niet voor één specifieke aandoening, maar algemeen plus iets specifiek per ziekte',
Cilia Kleijwegt senior beleidsmedewerker Ministerie VWS*

Wat hebben werknemers met MSD nodig?

Het Reumafonds heeft een panel bestaande uit 1400 mensen met reuma. Van dit panel werken er 465 mensen. Sija de Jong manager patiëntenbelangen Reumafonds vat de belangrijkste werkresultaten samen:

- 91% geeft aan dat hun aandoening bespreekbaar is op het werk;
- het grootste knelpunt is vermoeidheid. 81% geeft dit aan;
- flexibiliteit in het werk - zoals flexibele werktijden- ondersteunt mensen met MSD het beste om te kunnen blijven werken;
- de meesten kunnen nu goed werken, maar zijn bezorgd of ze bij een carrièrestap ook goed kunnen werken bij een andere werkgever.

Hoogleraar reumatologie Annelies Boonen herkent dit beeld: 'Reumatologen horen van werkende patiënten de behoefte om open over de aandoening te kunnen praten, ook op het werk. Qua werkaanpassingen is er vooral behoefte aan flexibiliteit'.

Wat is er nodig voor meer aandacht voor werken met MSD?

'We moeten werken aan meer begrip voor werken met MSD. Met specifieke informatie voor werkgevers: waar gaat het nu precies over. En zelfmanagement voor werknemers', is het antwoord van Sija de Jong Reumafonds. Arno Rutte VVD beaamt dit: 'Het is ontzettend belangrijk om bij de werkgever potentie van de werknemer onder de aandacht te brengen. Verder is het een goed signaal dat reumatologen met werk bezig zijn. Het is vooral van belang deze boodschap naar buiten over te dragen. Als checklisten daarbij kunnen helpen: prima! Maar de vraag blijft: hoe implementeer je de checklisten?'

Implementatie: Hoe in de praktijk er mee aan de slag?

Een samenvatting van de lopende initiatieven en mogelijkheden voor verdere implementatie zoals besproken tijdens de sessie is hier onder weergegeven:

- Voor **werkgevers en werknemers:**
 - o Cao's vormen een belangrijk kanaal. De overheid verklaart cao's algemeen verbindend en kan voorwaarden hieraan verbinden. Zoals uitgangspunten van Fit for Work.
- In de zorg, aansluiting zoeken bij andere structuren zoals **richtlijnen en zorgstandaarden:**
 - o De Target@Work groep gaat zich richten op de implementatie van de richtlijn Reuma en arbeid bij reumatologen. De checklisten Fit for Work zijn daarbij een bruikbare tool voor reumatologen en patiënten;
 - o De checklisten Fit for Work kunnen een belangrijke tool zijn bij de zorgstandaarden en de inbedding van arbeid hierbinnen.
 - o Als suggestie is het invoeren van een verplicht 'vinkje' werk in in het EPD (elektronisch patiënten dossier) gedaan.
- Als onderdeel van **opleidingen:**
 - o Saxion Hogescholen gaat de checklisten Fit for Work inzetten in de opleidingen van fysiotherapeuten en paramedici die voor werkgevers belangrijke intermediairs zijn en in spelen op de gedragscomponent van acceptatie van de aandoening door de werknemer en mogelijkheden hier mee om te gaan, ook op het werk.
- Vanuit de **overheid:**
 - o Ondersteunen van bewustwording bij werkgevers dat werken met chronische aandoening mogelijk is. Dit kan vanuit MVO en duurzame inzetbaarheid. Van belang daarbij is het positieve verhaal: niet op de kosten van ziekte te gaan zitten, maar op de baten: wat levert het op als iemand werkt.

- Fit for work materiaal kan betrokken worden in de beleidsvoorbereiding. Het zou helpen als bij initiatieven vanuit de overheid de uitgangspunten van Fit for Work in beeld zijn en de praktische uitwerking in de vorm van checklisten. Met onderstreping van het financiële en economisch aspect: er ligt winst op veel terreinen. Voor werkgever, werknemer en maatschappij.

'Als je je richt op MSD en ervan uit gaat dat 80% van de aspecten bij chronische aandoeningen generiek is en 20% ziektespecifiek - en daarbij optelt dat eenderde van de arbeidsongeschiktheid komt door MSD - dan heb je met aandacht voor MSD voor 87% van de mensen met een aandoening geregeld', Paul Baart Voorzitter Fit for Work Nederland

Hoe nu verder?

Wat gaat Fit for Work Nederland de komende tijd doen? Het platform gaat de checklisten verspreiden, zoals in opleidingen, tijdens congressen en digitaal. Verder komen er pilots met gemeenten, waar we op lokaal niveau aan de slag gaan. Dit in kader van de decentralisatie en taken die de gemeenten gaan invullen rond participatie, zorg en inkomen. Op basis hiervan vindt aanscherping van de methodiek aan. Parallel daaraan loopt er een vervolgonderzoek Target@Work gericht op praktische ondersteuning van reumatologen. Als platform werken we verder aan het streven om alle relevante partijen rond werken met MSD om de tafel te krijgen.

Gevraagd naar wat de deelnemers vanuit de politiek en ministeries aan Fit for Work willen meegeven, komen de zichtbaarheid van het initiatief en het betrekken van bedrijven naar voren. Het initiatief kan goede boegbeelden benutten om de boodschap voor het voetlicht te krijgen bij andere bedrijven. Met aandacht voor hoe en wat werkt bij arbeidsparticipatie met MSD en wat dit bedrijven oplevert. Breng ook meer de verhalen van werknemers naar buiten: hoe blijven zij aan het werk. De rol van de overheid is het zorgen voor de randvoorwaarden. Zorgverzekeraars zijn een andere belangrijke partij. Een andere suggestie is: Kijk meer naar de 80-20 verhouding en trek op met andere chronische aandoeningen. Zoek synergie. Vanuit de overheid is het onmogelijk om elke aandoening specifiek aandacht te geven.

Tot slot, er ligt een uitnodiging van het ministerie van SZW om mogelijkheden van samenwerking en het bundelen van initiatieven te bekijken. Zoals vanuit Actieplan Gezond Bedrijf en het Nationaal Preventie Programma.

Donderdag 26 september 2013 13.30-17.00 uur in Den Haag
het 2e nationaal congres Fit for Work
Alle deelnemers en andere belangstellenden zijn van harte uitgenodigd hiervoor
Aanmelden via info@centrumwerkgezondheid.nl

Deelnemers aan het Policy Breakfast

Van links naar rechts op de foto:

Paul Baart, voorzitter Fit for Work Nederland en directeur stichting Centrum Werk Gezondheid
Ellis Stolwijk, ministerie van Financiën, Adviseur Rijksfinanciën sectie VWS
Jasmijn Touw, assistent public advisor BPRA
Marnix Artz, manager governmental affairs AbbVie
Annelies Boonen, hoogleraar reumatologie UMC Maastricht
Sija de Jong, manager patiëntenbelangen Reumafonds
Arno Rutte, Tweede Kamerlid VVD woordvoerder Preventie
Nienke Zuidema, ministerie van VWS beleidsmedewerker op dossier gezondheid en werk, directie Voeding, Gezondheid en Preventie en directie Organisatie, Bedrijfsvoering en Personeel
Michel Edelaar, manager Stichting Vroege Interventie Heliomare
Annelies Verkerk, Vision at Work en bestuurslid NVBF
Gera de Grauw, assistent public advisor BPRA
Marieke Scholte-Voshaar, bestuurslid Stichting Tools en vertegenwoordiger Fit for Work Europe
Rebecca Krüders, persoonlijk medewerker Arno Rutte VVD
Hayo van der Brugge, afdelingshoofd Gezond Werken ministerie van SZW
Marcel Gerritsen, directeur BPRA
Margaret van der Meijden, Public Affairs adviseur BPRA
Cilia Kleijwegt, senior beleidsmedewerker Ministerie VWS Directie Publieke Gezondheid
André Bieleman, associate lector Arbeid & Gezondheid Saxion Hogescholen
Tamara Raaijmakers, senior programmamanager stichting Centrum Werk Gezondheid

Colofon, juni 2013

verslag door Stichting Centrum Werk Gezondheid
Fit for Work Nederland wordt mogelijk gemaakt door financiële steun van AbbVie.
www.fitforwork.centrumwerkgezondheid.nl
www.werkenchronischziek.nl
www.centrumwerkgezondheid.nl